

Dôvodová správa

Všeobecná časť

Cieľom činnosti Národného jadrového fondu je sústredovať a spravovať finančné prostriedky podľa § 10 zákona č. 308/2018 Z. z. o Národnom jadrovom fonde a o zmene a doplnení zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o jadrovom fonde“) určené na záverečnú časť mierového využívania jadrovej energie v dostatočnom množstve a transparentným a nediskriminačným spôsobom poskytovať tieto prostriedky na úhradu oprávnených nákladov vynaložených na účely zákona, za podmienok ustanovených týmto zákonom a v súlade so záväzkami Slovenskej republiky vyplývajúcimi zo Spoločného dohovoru o bezpečnosti nakladania s vyhoretým palivom a o bezpečnosti nakladania s rádioaktívnym odpadom, ako aj v súlade s vnútroštátnou politikou a vnútroštátnym programom na nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi.

Tvorba zdrojov Národného jadrového fondu vychádza zo základného princípu, že náklady spojené s likvidáciou jadrových zariadení, so spracovaním, úpravou, skladovaním a ukladaním rádioaktívnych odpadov a so skladovaním a ukladaním vyhoreného jadrového paliva má znášať držiteľ povolenia na uvádzanie do prevádzky a prevádzku jadrového zariadenia, pri ktorého uvádzaní do prevádzky a prevádzke vzniká vyhoreté jadrové palivo a rádioaktívne odpady (princíp „znečisťovateľ platí“). Táto požiadavka je zakotvená v znení Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Ú. v. ES C 203, 7.6.2016) a je premietnutá aj do textu Smernice 2011/70/Euratom.

Uvedený princíp je v súčasnosti realizovaný nariadením vlády č. 22/2019 Z. z., ktoré ustanovuje výšku povinného príspevku a povinnej platby pre jadrové zariadenia pre obdobie do konca roka 2022. Určenie hodnôt v nariadení vlády č. 22/2019 Z. z. je v súlade s Metodikou stanovenia povinných príspevkov za reaktorové jadrové zariadenia a povinných platieb za nereaktorové jadrové zariadenia do Národného jadrového fondu.

Metodika výpočtu povinných príspevkov a platieb do Národného jadrového fondu bola zakomponovaná do aktualizácie vnútroštátneho programu nakladania s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi v Slovenskej republike spracovávaného v rokoch 2022 až 2023.

Určenie výšky ročnej hodnoty povinných príspevkov a platieb v návrhu nariadenia vlády Slovenskej republiky je uvedené v dokumente „Stanovenie povinných príspevkov a povinných platieb do NJF od roku 2023“, ktorý je schválený Radou správcov Národného jadrového fondu.

Skutočnosť, že koncepčné plány vyradovania, ako aj Vnútroštátny program nakladania s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi v Slovenskej republike sú periodicky aktualizované (zohľadňujúc okrem iného aj aktuálny stav finančných prostriedkov na podúčtoch a analytických účtoch), predstavuje dôvod pre aktualizáciu výšky povinných príspevkov za reaktorové jadrové zariadenia a povinných platieb za nereaktorové jadrové zariadenia do Národného jadrového fondu.

Z dôvodu zachovania kontinuity výberu povinných príspevkov a povinných platieb sa predkladá návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorý vychádza z rovnakých princípov a predpokladov ako aktuálne nariadenie vlády, pričom v súlade s § 5 ods.2 písm. m) a § 10 ods. 4 zákona o jadrovom fonde reflektuje

- aktuálny stav na príslušných podúčtoch a analytických účtoch vrátane pripísaných úrokov,
- aktualizované náklady na vyradovanie jadrových zariadení z prevádzky a na nakladanie s RAO z tohto vyradovania (v prípade JE aj VJP) vo väzbe na aktualizované koncepčné plány vyradovania,
- ekonomické podmienky zohľadnené pri určení výšky povinného príspevku a povinnej platby a
- predpokladané uvedenie 3. a 4. bloku JE Mochovce do prevádzky.

Návrh nariadenia vlády SR predpokladá pozitívny aj negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy a negatívny vplyv na podnikateľské prostredie. Návrh nariadenia vlády SR nemá vplyv na životné prostredie a informatizáciu spoločnosti, nemá sociálne vplyvy, vplyv na manželstvo rodičovstvo a rodinu, ani vplyvy na služby verejnej správy pre občana.

Návrh nariadenia je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, so zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právom Európskej únie.

Účinnosť návrhu zákona sa navrhuje 1. januára 2023.

Osobitná časť

K § 1

Ustanovuje sa výška povinného príspevku na rok v eurách samostatne pre jadrovú elektrárňu Jaslovské Bohunice V2, pre jadrovú elektrárňu Mochovce MO12 a pre jadrovú elektrárňu Mochovce MO34. Číselné hodnoty pre výšky povinných príspevkov sú prevzaté z dokumentu „Stanovenie povinných príspevkov a povinných platieb do NJF od roku 2023“.

Špecifická situácia je v § 1 písm. c), kde sa nepredpokladá súčasné spustenie 3. a 4. bloku. Pri určení výšky povinného príspevku sa vychádzalo z predmetného koncepčného plánu vyradovania z prevádzky, ktorý však uvažuje s nákladmi na vyradovanie oboch blokov (vrátane nakladania s RAO z tohto vyradovania a manažmentu VJP). Vypočítaná výška povinného príspevku je preto vzťahovaná na stav, že sú v prevádzke oba bloky, pričom výber príspevku sa začne v roku, v ktorom nadobudne platnosť povolenie na prevádzku 3. bloku.

K § 2

Ustanovuje sa výška ročnej povinnej platby v eurách samostatne pre nasledovné nereaktorové jadrové zariadenia:

1. Technológie na spracovanie a úpravu rádioaktívnych odpadov.
2. Medzisklad vyhorelého jadrového paliva v lokalite Jaslovské Bohunice.
3. Finálne spracovanie kvapalných rádioaktívnych odpadov v lokalite Mochovce.
4. Integrovaný sklad rádioaktívnych odpadov v lokalite Jaslovské Bohunice.
5. Republikové úložisko rádioaktívnych odpadov v lokalite Mochovce.

K § 3

Ustanovuje sa spôsob platenia povinných príspevkov a povinných platieb na účet jadrového fondu v Štátnej pokladnici raz ročne. Termín splatnosti, kedy musia byť povinné príspevky a povinné platby pripísané na účte jadrového fondu v Štátnej pokladnici, je 1. december príslušného kalendárneho roka.

K § 4

Povinnosť uhrádzať povinný príspevok pre jadrovú elektrárňu MO34 vo výške podľa § 1 písm. c) vzniká dňom nadobudnutia právoplatnosti povolenia na prevádzku jadrového zariadenia na výrobu elektriny, a to získaním povolenia podľa § 5 ods. 3 písm. c) zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V prípade JE M034 bude začiatok výberu povinného príspevku v roku, v ktorom nadobudne povolenie na prevádzku jadrového zariadenia podľa § 5 ods. 3 písm. c) zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Nakoľko sa predpokladá získanie povolenia na prevádzku jadrového zariadenia podľa § 5 ods. 3 písm. c) zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) najskôr pre 3. blok jadrovej elektrárne Mochovce MO34, upravuje § 4 postup až do

nadobudnutia právoplatnosti povolenia na prevádzku jadrového zariadenia podľa § 5 ods. 3 písm. c) zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) pre 4. blok jadrovej elektrárne Mochovce MO34. Rozsah prevádzky jadrového zariadenia určí držiteľ povolenia na prevádzku jadrového zariadenia v percentuálnom podiele vo vzťahu k hodnote v § 1 písm. c) zohľadňujúc spoločné časti jadrovej elektrárne pozostávajúcej z dvoch blokov. Rozsah prevádzky jadrového zariadenia určí držiteľ povolenia na prevádzku jadrového zariadenia najneskôr do doby získania povolenia na prevádzku podľa § 5 ods. 3 písm. c) zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov na základe odborného stanoviska. V prípade, že držiteľ povolenia na prevádzku jadrového zariadenia rozsah neurčí, suma povinného príspevku bude podľa § 1 písm. c). Pomerná časť ročného povinného príspevku podľa dĺžky prevádzky sa vypočíta ako násobok počtu dní od dátumu nadobudnutia právoplatnosti povolenia na prevádzku do konca toho istého roka a jednej tristošesťdesiatpätiny z výšky ročného povinného príspevku.

V prípade nadobudnutia právoplatnosti povolenia na prevádzku jadrového zariadenia v čase po 1. novembri príslušného roka, zaplatí držiteľ povolenia pomernú časť povinného príspevku za príslušný rok do 30 dní odo dňa doručenia oznámenia pomernej časti ročného príspevku.

Určenie pomernej časti ročného povinného príspevku vykoná Národný jadrový fond a oznámi ho držiteľovi povolenia do 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti povolenia na prevádzku podľa § 5 ods. 3 písm. c) zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K § 5

Zrušuje sa staršie nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 22/2019 Z. z.

K § 6

Účinnosť nariadenia vlády Slovenskej republiky sa navrhuje na 1. januára 2023.